

Uralkodó tévhitek, mítoszok bukása

SZÉKESFEHÉRVÁR Litkei Máté, a Klimapolitikai Intézet igazgatója két előadást tartott a megyeszékhelyen. A téma a klímaváltozással, környezetvédelemmel kapcsolatos legközvetlenebb félreértések, mítoszok és tévhitek tisztázása volt.

Mi a Klimapolitikai Intézet, és mi a feladata?

– Az intézetet 2020-ban alapította a Századvég Alapítvány és a Mathias Corvinus Collegium. Nálunk mérnökök, meteorológusok, valamint a különböző társadalomtudományok szakértői dolgoznak együtt. A tizenkét fő elsődleges feladata a szemléletformálás, a különféle szélsőséges klímatagodó vagy éppen pánikkeltő nézetek terjedésével szemben.

A Mathias Corvinus Collegium diákjainak és az utca emberének tartott előadásában milyen tévhitek és álhíreket cáfolt?

– Az MCC-s diákok és a másik előadás iránt érdeklődők számára példaként hoztam fel az amazonasi erdőtüzek ügyét. Sokan tudni vélik, hogy a klímaváltozás áll a hektárok százaikt elpusztító lángok kialakulásának hátterében, ám a valóság az, hogy az ott zajló extenzív mezőgazdaságot művelő farmerek a hibásak. Gyakorlatilag a felesleges és leggyorsabb módja az érintetlen erdőterületek felszabadításának, majd természetbe vonásának. De ha már erdő. Az is népszerű tévhit, hogy az

Litkei Máté kicsit provokatív szándékkal hozta elő az atomenergia kérdéskörét

FOTÓ: FEHÉR GÁBOR

amazonasi erdő a Föld tüdeje. Valójában az esőerdő teljes ökoszisztémája ugyanannyi oxigént termel, mint amennyit elfogyaszt, és csak 5-10 százaléknyi szén-dioxidot nyelnek el, míg az algák 50 százalékot. Ezért is olyan hatalmas, megoldásra váró probléma a tengerek savasodásának ügye.

A savasodáson túl mindig téma a sarki jég olvadása, a tengerszintek emelkedése. Ez is tévhit?

– Filmekben is sokszor látott, újra meg újra megálmódott apokaliptikus vízió,

hogy a tengerszint-emelkedés el fogja önteni a fél világot. Ez a legrosszabb esetben is körülbelül két méter emelkedést jelent, és az sem önti el az emberiséget, ugyanis ez a folyamat egy teljes évszázad alatt következik be. De beillik ebbe a felsorolásba a szén-dioxid-termelés is. Az elmúlt száz esztendőben annyi üvegházhatású gázt bocsátottunk ki, hogy ezt a problémát nem tudjuk egy évtized alatt megoldani. A szén-dioxid 150 évig is a légkörben tartózkodhat természetes körülmények

közt, így ha nem találjuk meg annak a módját, hogyan vonjuk ki mesterséges úton, nagy mennyiségben, addig nincs miről beszélni. Ha ma nullára csökkentenénk a szén-dioxid-kibocsátást, akkor is érzékelnék annak klímára gyakorolt hatásait, úgy 150 évig.

Az előadásán meghozta a várt sikert, amikor ledobta az atomot, vagyis az egyik legmegosztóbb témát?

– Kicsit provokatív szándékkal hoztam elő az atomenergia kérdéskörét. Az nem

is vitás, hogy mint bármelyik másik energiaforrásnak, ennek is vannak előnyei és hátrányai. Az atom esetében mindig a hátrányok első helyén áll a nukleáris katasztrófa kockázata, pedig az elmúlt hat évtizedben csupán három baleset volt. A második helyen az erőművekben képződő rengeteg hulladék áll, amivel nem tudunk mit kezdeni, ám ez is tévhit, hiszen az elmúlt hatvan évben az Egyesült Államokban előállított nukleáris

Azonnal leáll a láncreakció, ha kell

hulladék egy foci pályán elfér. Emellett most építettek meg a finnek egy mélységi tárolórendszer, amelynek hatalmas a kapacitása. Továbbá a fejlődésnek köszönhetően a kiégett fűtőelemeket újra lehet dúsítani a reprocessálásnak hívott folyamat segítségével. A transzmutációs eljárás a lézertechnológiával közösen képes lecsökkenteni a felezési időt. Egy vizespohányi fűtőelem ki tudja elégteleni egy átlagos ember energiaigényét egy életen át. Arról nem is beszélve, hogy ez a nagy teljesítményű energiatermelés üvegházhatást kiváltó gázok termelése nélkül megy végbe. A Magyarországon is működő nyomottvízes reaktor nem tud felrobanni, mert azonnal leáll a láncreakció, ha bármilyen incidens történik.

Kutatásaik során az is kiderült, a megújuló nem mindig megújuló?

– A szél-erőművek alatt hatalmas betonlapozatot kell építeni, majd azon felállítani magas oszlopokat s rá a lapátokat, melyek működési ideje nem végtelen, az anyaga sem újrahasznosítható. Most kezdik lecserelni a 25 éve szolgáló üvegszálas lapátokat szénszálasra Németországban, ahol a régi lapátok szarait feldarabolták, majd betemették a földbe. Éppen azoknál a németeknél, ahol a zöldek leállították az atomerőműveket, hogy aztán Franciaországból importálják azt a villamos energiát, amit atommal állítanak elő.

A zöld németek széntüzeléses erőműveikben fekete füstöt is termelnek. Milyen lesz így a levegő?

– Tisztában kell lenni azzal, hogy a légszennyezettség évente három-négy millió áldozatot szed, idő előtti halálozást okozva. Azt szokták mondani, hogy ez a csendes gyilkos, mert nem vesszük észre, ahogy évek alatt kifejti egészségkárosító hatását. S ehhez persze még hozzáadódik a lakosság általi szilárd tüzelés, amit persze lehetne csökkenteni azzal, hogy például elektromos fűtésre állítjuk át a lakásokat, de ahhoz megint csak áram kell, amit valahol, erőművi szinten, de légszennyezés nélkül elő kell állítani. Az elektifikáláshoz olyan energia kell, amely stabil, megbízható, tervezhető és klímamentes, márpedig ezt jelenleg csak az atomenergia képes nyújtani. **PID**